

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»**

ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
(17 жовтня 2019 року)**

№54

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
**«ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

17 жовтня 2019 року

Вип. 54

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2019

УДК 001(477)«19/20»
ББК 72(4Укр)63
В 54

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 54. – 314 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Носаченко В.М. – кандидат педагогічних наук

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Скляренко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Солопко І.О. – кандидат фізико-математичних наук, доцент

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди

ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ

УДК 338.48-6:615.8(477)

Марія Андрусак, Уляна Ханас
(Ужгород)

ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Стаття присвячена визначенню сутності туризму як інструменту формування громадського здоров'я на основі соціальних та етичних критеріїв та принципів. Розглянуті підходи та методи щодо осмислення туризму як важливого чинника, основним результатом якого є формування здоров'я суспільства.

Ключові слова: туризм, громадське здоров'я, рекреація, інклюзивний туризм.

The article defines the essence of tourism as a tool for shaping public health based on social and ethical criteria and principles. Approaches and methods for considering tourism as an important factor, the main result of which is the shaping of public health are described.

Keywords: tourism, public health, recreation, inclusive tourism, ecotourism.

Туризм як соціальний інститут забезпечує етизацію і гуманізацію суспільства через крос-культурний обмін з світом Іншим. Соціоетична сторона туризму презентує його як основу формування глобальних гуманістичних цінностей [3, с. 219]. Він виступає як основний фактор комунікації націй, глибокого усвідомлення і внутрішнього пізнання, вираження самобутності та пробудження толерантності і прийняття. При цьому мається на увазі, толерантність і прийняття на різних рівнях.

Етичне прийняття відбувається на культурному рівні, спостерігається проявлення інтересу до життя людей Іншого світу, осмислення національної і релігійної належності через культурно-пізнавальний, релігійний, історико-культурний, політичний, паломницький, молодіжний, родинний, ностальгічний туризм. Відбувається загальне осмислення системи відносин «людина-людина». Так, туризм дозволяє індивіду інтегруватися в суспільство, прийняти ціннісні орієнтації, які формуються на основі побаченого і засвоїти загальні норми поведінки. Так, стверджується справжня цінність прав людини.

Соціальне прийняття стає основою об'єднання різних суспільних груп у системі «людина-суспільство». Соціокультурні комунікації в туризмі—це можливість познайомитися з культурою різних країн і народів, що дозволяє побудувати спільний фундамент в їхніх життєвих орієнтаціях, мотиваціях та цінностях, дозволяє використати набутий досвід у різних сферах суспільного життя – економічній, політичній, екологічній, культурній. Туризм дозволяє набуту комунікативну культуру особистості. Саме туристські комунікації дозволяють встановити стосунки невимушеного, добровільного спілкування, заснованого саме на довірі, щирості, добродійності.

Одним з кращих прикладів соціалізації в туризмі виступає інклюзивний туризм (туризм для осіб з обмеженими фізичними можливостями), оскільки в той час, як для людини без фізичних обмежень туризм – це пізнання і оздоровлення одночасно, а для людини з інвалідністю – це не лише пізнання, а і ефективний метод реабілітації й суспільної інтеграції. Туризм для осіб із інвалідністю – поняття досить широке, що поєднує в собі різні види туризму. Він включає наявність спеціальних зручностей, створених для людей з інвалідністю на пляжах, в готелях і транспорті. Особливо важливо для тих, хто використовує інвалідні візки, відпочивати, їздити на екскурсії, нарівні зі здоровими людьми [1, с. 39].

На сьогодні рівень інвалідизації жителів планети сягає показника в понад мільярд осіб або 15%. В Україні за даними Мінсоцполітики станом на 1 січня 2017 р. чисельність осіб з інвалідністю становила 2 788 226 осіб або 6,1% від загальної чисельності населення, проти

5,3% у 2007 році. Таким чином, чисельність інвалідів станом на 1 січня 2017 р. на 293,0 тис. осіб більше порівняно з чисельністю інвалідів станом на відповідну дату 2007 р. [2]. Ці дані свідчать про гостроту та поширеність проблеми інвалідності.

Інклюзивний туризм включає в себе різні види реабілітації, до якої можна віднести і медичну, і психологічну, і психолого-педагогічну, і трудову, і фізкультурно-спортивну, і фізичну, і соціальну тощо. Особлива роль інклюзивного туризму полягає в його здатності зменшити ізоляцію особи з інвалідністю в суспільстві за рахунок збільшення участі кожного окремого індивіда в усіх процесах життєдіяльності сучасного суспільства. Туризм без бар'єрів створює умови до реструктуризації культури суспільства, його правил і норм поведінки, умови для прийняття всіх сторін життя й особистих відмінностей та потреб осіб з інвалідністю за рахунок розвинення тісних, плідних відносин між здоровими особами та інвалідами в сучасному суспільстві, що формує загальне здоров'я нації.

Важлива роль туризму як соціоетичного чинника суспільного життя, належить природоохоронним завданням туризму. Екологічне прийняття виражається у осмисленні відношення «людина-природа». Розвиток туризму сприяє розвитку системи охорони навколишнього середовища. Цінним у туристичній діяльності виступає також ставлення до культури (збереження, відновлення та примноження культурних цінностей, зокрема, культурних пам'яток як туристичних атракцій та засобів виховання молоді). Поряд з культурними цінностями важливе місце займають цінності, які є туристичними ресурсами (природні ресурси та матеріальні цінності). Завдяки активній охороні історико-культурних пам'яток і збереженням природних територій, туризм виступає як один із впливових соціоетичних чинників. Привернення уваги широких кіл світової громадськості до екологічних проблем з боку численних екологічних служб та міжнародних громадських організацій робить суттєвий вплив на формування свідомості населення. Високий рівень урбанізації міст, забруднення довкілля, вирубка лісів, погіршення екологічної ситуації в світі сприяє кардинальній зміні пріоритетів у спрямованості запитів туристів на відпочинок. Поява екологічного туризму пов'язана з виникненням нових групових і суспільних потреб у пізнанні природи, необхідністю ощадливого ставлення до природних і культурних надбань, забезпеченням власного внеску в їх збереження. На заміну традиційним пляжним чи звичайним культурним турам в туризм прийшли нові поняття такі як екологічний, сільський, зелений, сталий, природний туризм, біотуризм, «м'який туризм», «екологічно та соціально відповідальний туризм» тощо. При цьому він несе в собі не тільки екологічну і гуманістичну складову, але й як, здебільшого, активний вид туризму виступає важливим фактором формування громадського здоров'я населення і сприяє соціалізації через гуртування з єдиною ціллю і глобальним меседжем.

Окремим фактором формування громадського здоров'я виступає рекреація як основна функція туризму. При цьому розглядати рекреаційні можливості туризму варто у окремих напрямках: активний відпочинок (спортивний, пішохідний, лижний туризм, рафтинг, скелелазіння тощо), санаторно-оздоровчий (відпочинок в санаторіях і профілакторіях, бальнеологія, фітотерапія та ін.) та пляжний відпочинок (таласотерапія, кліматолікування тощо). Позитивний вплив туризму підкріплюється активним тривалим перебуванням на свіжому повітрі, в лісі, в горах. Окрім того, такі види туризму як рекреаційний та пляжний знімають психологічне напруження, сприяють фізичному, психологічному та емоційному відпочинку, мають позитивний вплив на людину. Заняття туризмом дозволяють підтримувати здоровий спосіб життя, активні життєві орієнтири і сприяють фізичному розвитку населення.

У всіх цих випадках різноманітні види туризму в одній подорожі можуть переплітатися і доповнювати один одного. При цьому яскраво видно, що соціоетична складова туризму виступає як основний принцип і критерій, а наслідком подібної активності є рекреація, відновлення (чи то фізичне, чи психоемоційне, чи духовне тощо).

Як соціоетичний чинник туризм дозволяє зрозуміти різноманітність життєвого світу, розширити горизонти пізнання та розуміння, сприяє розвитку крос-культурних комунікацій

між окремими соціумами і формування відкритого до Іншого світу суспільства. Разом з тим туризм впливає на всіх суб'єктів туристського процесу, формуючи в них соціально відповідальну, підприємницьку, комунікативну, екологічну, етичну культуру. Туризм сприяє розвитку суспільства, відновленню його життєвих сил, фізичної активності населення і його соціальної свідомості.

Здоров'я населення – найбільша соціальна цінність, яка є важливим інтегральним показником благополуччя країни. Туризм, у свою чергу, як соціальний інститут має синергетичний ефект на всі сфери суспільного життя, сприяючи його розвитку, ускладненню і вдосконаленню. Покращуючи стан фізичного та психічного здоров'я людини туризм впливає на забезпечення соціальної рівноваги, особистісного і суспільного благополуччя. Практичний вимір туризму забезпечується завдяки можливостям туристських практик розв'язувати соціальні та етичні проблеми, сприяти як фізичній, так і духовній регенерації суспільства.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Дікова-Фаворська О. М. Специфічні групи осіб з обмеженими можливостями здоров'я у фокусі соціології [Текст] : монографія / О. М. Дікова-Фаворська. – Житомир, 2009. – 486 с.
2. Офіційна сторінка Міністерства соціальної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.msp.gov.ua>
3. Соляник С. Ф. Туризм як важливий соціо-етичний чинник суспільного життя / С.Ф.Соляник // Наукові записки КУТЕП: Збірник / Редкол.: Пазенок В.С. (голова) та ін. – К. : КУТЕП, 2010. – Вип. 7. – С. 218-226.

*Анастасія Басюк
(Вінниця)*

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО ОПЕРАТОРА

У статті розглядаються особливості комунікаційної діяльності міжнародного туристичного оператора. Надається визначення комунікаційного процесу в сфері туризму. Наводиться сутність міжкультурної комунікації сфери туризму.

Ключові слова: комунікація, міжкультурна комунікація, діяльність, процес, туризм.

The article deals with the peculiarities of communication activity of an international tourist operator. The definition of the communication process in the field of tourism is provided. The essence of intercultural communication of the sphere of tourism is given.

Key words: communication, intercultural communication, activity, process, tourism.

Постановка проблеми. Метою використання новітніх підходів до просування маркетингової політики туристичних підприємств є формування позитивного іміджу та налагодження довгострокових стосунків із клієнтами. На сьогодні потрібно досить ретельно досліджувати тенденції, що з'являються у світі, щоб удосконалити свою маркетингову комунікаційну політику. Неправильно сформована маркетингова комунікаційна політика не дозволить фірмі досягти запланованих цілей.

Аналіз останніх досліджень. Різні аспекти комунікаційного забезпечення діяльності туристичних підприємств досліджено у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як Алейнікова Г., Бернет Дж., Боуен Дж., Вишневська О., Голднер Ч., Кац К., Котлер Ф., Лавлок К., Майкенз Дж., Моріарті, Морозов М., Морозова Н., Музикант В., Правик Ю., Пшеничних Ю., Рітчі Д., Саак А., Харрис Г. та ін.